

OS2-Skadesøkonomi

OS2-Skadesøkonomi er det **fælleskommunale bud på et program** til estimering af skadesomkostningerne, der opstår som følge af oversvømmelser.

TEKST /
LARS KAALUND
Chefkonsulent,
KL

&

JESPER
GAARDBOE
JENSEN

Projektchef,
Geo Fyn

Programmet optages nu i OS2-familien for at sikre ejerskab, fælles udvikling og synlighed. I den forbindelse er programmet blevet opdateret på en række punkter, der letter brugernes oplevelse og værdiskabelse.

Nu gælder det om at sammensætte en styregruppe og en medlemskreds, som sikrer programets fremtid.

FORENKLET BRUGERGRÆNSEFLADE OG VIDENSKABELIGT FUNDEREDE MODELLER

OS2-Skadesøkonomi kan bruges af alle kommuner til opdatering af klimatilpasningsplaner og udarbejdelse af kommuneplaner. Programmet er specifikt udviklet til at imødekomme de kommunale behov. Det bygger på videnskabeligt funderede modeller fra DTU, og det er transparent og sporbart i sine algoritmer.

Man kan vælge at bruge et sæt af landsdækkende standarddata fra den datapakke, der følger med til hver kommune, og man kan efter behov supplere med lokale kort/oplysninger.

I forhold til det program, mange

kommuner brugte i 2022-23, er der i OS2-Skadesøkonomi-versionen gennemført en række opdateringer med det formål at lette installationen, forenkle brugergrænsefladen, forbedre resultatoutput, fuld sporbarhed af parametre, opsætninger og output (log-funktion) og ikke mindst levering af et kommunespecifikt basisdatasæt.

Opdateringerne påvirker ikke de datasæt og resultater, der er opnået indtil nu, så det allerede

udførte arbejde er ikke spildt. Opgraderingen er dokumenteret i en vejledning, og der er suppleret med 6 korte instruktionsvideoer, som hjælper brugerne i gang med den første opsætning.

Det er vores vurdering, at en GIS-kyndig medarbejder på en arbejdsdag vil kunne hente og installere programmet og datapakken. Opsætte de få parametre, der er kommunespecifikke, og få det første resultat inden fyraften. Lettere bliver det ikke.

KOMMUNESPECIFIK BASISDATA PAKKE

Der udarbejdes nationale datasæt for de forskellige skadestemaer og eksempler på oversvømmelseskort. Herefter vil datasættene blive tilgængelige som en del af installationspakken til OS2-Skadesøkonomi. Datasættene er opdelt efter kommunegrænser og vil efterfølgende blive opdateret en gang pr. år.

Basispakken imødekommer et stort ønske fra mange kommuner. Pakken gør det muligt at gennemføre de første skadesberegninger umiddelbart efter installation, og udtrække resultater fra egen kommune.

 Bygninger		 Landbrug	
 Vej og trafik		 Kritisk infrastruktur	
 Mennesker og helbred		 Erhverv	
 Turisme		 Offentlig service	
 Rekreative områder		 Økosystemer	
 Der beregnes økonomisk tab		 Der kan tilknyttes prioriteter	

Figur 1. Skadestemaer der kan behandles i OS2-Skadesøkonomi. Brugere vælger selv, hvilke og hvor mange temaer der skal beregnes, og hvordan resultaterne skal præsenteres.

HVILKEN OPGAVE LØSER PROGRAMMET?

Klimaplanerne følger CAPF-skabelonen, og her skal der redegøres for, hvilke værdier af samfundsmæssig og privat karakter der kan lide skade som følge af oversvømmelser.

I forlængelse heraf er det vigtigt at kunne beregne skaderne for, at man efterfølgende kan prioritere, hvor man har sammenfald af oversvømmelser og store værdier/skader, da det er de steder, man bør prioritere en indsats for at beskytte.

I OS2-Skadesøkonomi kan man vælge at beregne skadesomkostninger for op til 10 temaer, se figur 1.

Skader på bygninger har alle kommuner vurderet i deres planer, men programmet gør det muligt at inddrage flere typer af værdifulde aktiver, herunder offentlig service, natur/kultur, mm., elementer som vi traditionelt ved har en stor politisk opmærksomhed i den kommunale forvaltning.

Programmet muliggør i en og samme beregning opgørelse af en

række skader i kroner og andre skader på en værdiskala. På den måde bliver det muligt at visualisere, hvor de største økonomiske skader vil optræde, og sammenligne dette med, hvor de største tab af ikke-monetære værdier vil forekomme.

Disse beregninger og overvejelser er en del af CAPF-skabelonen, og DK2020-pilotkommunerne er allerede i gang med at opdatere og implementere deres første plan. Her kommer programmet for alvor til sin berettigelse.

For det første er det fuldt dokumenteret i kommunens eget system, hvilke forudsætninger og beregninger der blev anvendt sidst, og udskiftning/supplementer med nye oplysninger kan gennemføres af kommunens egne medarbejdere, hvor det giver værdi.

For de temaer, hvor der ikke er opdatering nødvendig, kan det tidligere arbejde indgå i de nye beregninger.

Ønsker kommunen at udlicitere arbejdet til en konsulent, kan den hente programmet og datasættene på OS2's GitHub, eventuelt supplere med data fra kommunen, gennemføre opsætning og beregninger, og levere det hele tilbage til kommunen.

Næste gang vil kommunen måske selv, eller man vil bruge en anden konsulent, hvilket ikke er noget problem, for hele grundlaget og dokumentationen kan udleveres, og derved skabes en sikker kontinuitet i arbejdet. Kort sagt, så løser programmet altså den del af klimatilpasningsplanen, der drejer sig om beregning af (næsten) alle skader efter oversvømmelser.

Programmet er kommunens hukommelse og dokumentation for de tilgrundliggende antagelser og data.

EN DEL AF OS2-FÆLLESSKABET

Hvorfor skal det være et OS2-produkt?

Programmet, eller produktet som det kaldes i OS2-terminologien, er udviklet i et samarbejde mellem DTU, KL, Geo Fyn, 10-15 kommuner, LNH water og AestasGIS.

Nu skal vi sikre den fremtidige opdatering til nye versioner af de

bagvedliggende systemer (QGIS og PostgreSQL), altså det helt uomgængelige behov for vedligehold. Dertil kommer nye behov affødt af lovgivning, forskning eller kommunale ønsker, som skal videreudvikles og funderes bredt i alle kommuner.

Vi har fundet OS2 organisationen velegnet som hjemsted for produktet, og den videre drift og udvikling.

Vi på udviklingsholdet slipper det ikke, vi er med i den nye styregruppe, men vi vil meget gerne trække nye kræfter og ideer ind i udviklingen.

OS2 er kendt af alle kommuner, 71 kommuner og fem øvrige offentlige myndigheder er medlemmer. Der er mere end 400 tilslutninger til OS2-produkter. OS2 har en række systemer og standarder, som vi kan nyde godt af, og der er en velkendt betalingsnøgle. Derfor faldt vores valg på OS2 som det nye hjemsted.

For kommuner, der er medlem af OS2, bliver prisniveauet for produktmedlemskab 5.000 kr./år.

TIDSPLAN

Alle opgraderinger forventes afsluttet ved årets udgang, hvorefter produktet findes via OS2 hjemmeside. Oplysninger om pris for deltagelse i programmet vil blive oplyst umiddelbart efter nytår.

Frem til 31/12/23 kan dokumentation og program hentes på GitHub (<https://github.com/skadesokonomi>).

Kontakt OS2-sekretariatet eller Lars Kaalund for mere information ■

OS2 - OFFENTLIGT DIGITALISERINGSFÆLLESSKAB

71 medlemskommuner

25 OS2-produkter

+400 tilslutninger til OS2-produkter

Har eksisteret siden 2013

OS2 er en partner for offentlige myndigheder i udvikling af offentlig software. OS2 tror på, at fælles behov i det offentlige kan løses i fællesskab ved at bruge åbne metoder og deling af software.